

Lovvedtak 52

(2015–2016)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 236 L (2015–2016), jf. Prop. 40 L (2015–2016)

I Stortingets møte 28. april 2016 ble det gjort slikt

vedtak til lov

om endringer i psykisk helsevernloven mv. (rettigheter og bruk av tvang på rusfeltet)

I

I lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern gjøres følgende endringer:

§ 1-1 a andre ledd nytt andre punktum skal lyde:

For pasienter innlagt i medhold av helse- og omsorgstjenesteloven §§ 10-2 og 10-3, skal § 4-7 a annet ledd i loven her likevel gjelde tilsvarende.

§ 4-7 a skal lyde:

§ 4-7 a. *Rusmiddeltesting av biologisk materiale*

Ved mistanke om at en pasient misbruker rusmidler, kan pasienten etter begjæring fra den faglig ansvarlige gi samtykke til at det kan tas *prøver av pasientens biologiske materiale* for å avdekke rusmiddelmissbruk i forbindelse med et behandlingsforløp. Slik begjæring kan bare fremsettes dersom dette fremstår som strengt nødvendig av hensyn til helsehjelpen. Begrunnelsen for begjæringen om slikt samtykke og selve samtykket skal nedtegnes i et dokument som undertegnes av pasienten og den faglig ansvarlige.

Ved mistanke om at en pasient under tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern misbruker rusmidler, kan den faglig ansvarlige treffe vedtak om at det kan tas *prøver av pasientens biologiske materiale* for å avdekke rusmiddelmissbruk i forbindelse med et behandlingsforløp. Slikt vedtak kan bare treffes såfremt dette fremstår som strengt nødvendig av hensyn til helsehjelpen. Vedtaket kan påklages av pasienten eller av pasientens nærmeste pårørende til kontrollkommisjonen.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om gjennomføring av *rusmiddeltesting av biologisk materiale*, herunder gjennomføring i det psykiske helsevernet av slike vedtak truffet med hjemmel i annen lov.

II

I lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. gjøres følgende endringer:

§ 3-14 andre ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om gjennomføringen av opphold ved institusjoner som tilbyr behandling for rusmiddelavhengighet. Det kan herunder gis regler om fastsettelse av husordensregler, rusmiddeltesting av pasientens biologiske materiale, forvaltning av pasientens midler, pasientens rettigheter og plikter, saksbehandling og klage og vern om pasientens personlige integritet. Det kan dessuten gis regler om følgende tvangstiltak:

- a) *kontroll av pasientens post*
- b) *forbud mot rusmidler, legemidler, skadelige stoffer og farlige gjenstander i institusjonen*
- c) *beslaglegging og tilintetgjøring av rusmidler, legemidler, skadelige stoffer og farlige gjenstander*
- d) *kroppsvisitasjon, undersøkelse av munnhulen og undersøkelse av pasientens rom og eiendeler når dette er nødvendig for å oppnå formålet med oppholdet, herunder rutinekontroll ved innleggelse eller etter opphold utenfor institusjonen*
- e) *adgang til å nekte besøk*
- f) *adgang til å nekte permisjoner og annet fravær*
- g) *beslag av pasientens egne elektroniske kommunikasjonsmidler dersom kamera- eller lydopptaks-*

funksjon gjør beslag nødvendig av hensyn til andre pasienters eller ansattes personvern

- h) *adgang til å kreve biologisk materiale av pasient innlagt i medhold av helse- og omsorgstjenesteloven §§ 10-2 og 10-3 når rusmiddeltesting er nødvendig for å oppnå formålet med oppholdet*
- i) *bruk av tvang i nødssituasjoner i tråd med alminnelige nødretts- og nødvergebetraktninger.*

III

I lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. gjøres følgende endringer:

§ 10-2 andre ledd andre punktum oppheves.

§ 10-3 første ledd andre punktum oppheves.

§ 10-4 fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir fjerde ledd.

§ 12-4 fjerde ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om gjennomføringen av opphold ved institusjon. Det kan herunder gis regler om fastsettelse av husordensregler, rusmiddeltesting av pasientens eller brukerens biologiske materiale, forvaltning av pasientens eller brukerens midler, pasientens eller brukerens rettigheter og plikter, saksbehandling og klage og vern om pasientens eller brukerens personlige integritet. Det kan dessuten gis regler om følgende tvangstiltak:

- a) *kontroll av pasientens eller brukerens post*
- b) *forbud mot rusmidler, legemidler, skadelige stoffer og farlige gjenstander i institusjonen*

- c) *beslaglegging og tilintetgjøring av rusmidler, legemidler, skadelige stoffer og farlige gjenstander*
 - d) *kroppsvitasjon, undersøkelse av munnhulen og undersøkelse av pasientens eller brukerens rom og eiendeler når dette er nødvendig for å oppnå formålet med oppholdet, herunder rutinekontroll ved innleggelse eller etter opphold utenfor institusjonen*
 - e) *adgang til å nekte besøk*
 - f) *adgang til å nekte permisjoner og annet fravær*
 - g) *beslag av pasientens eller brukerens egne elektroniske kommunikasjonsmidler dersom kamera- eller lydopptaksfunksjon gjør beslag nødvendig av hensyn til andre pasienters eller brukeres eller ansattes personvern*
 - h) *bruk av tvang i nødssituasjoner i tråd med alminnelige nødretts- og nødvergebetraktninger.*
- Kongens myndighet gjelder også private institusjoner for personer med rusmiddelproblemer uten avtale med kommunen.*

IV

I lov 22. juni 2012 nr. 46 om endringer i helseregisterloven mv. (opprettelse av nasjonal kjernejournal m.m.) gjøres følgende endringer:

Endringene i lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 3-14 oppheves.

V

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Olemic Thommessen
president